

UCHWAŁA NR XXVIII/155/21

RADY GMINY SZCZAWIN KOŚCIELNY z dnia 10 lutego 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.) w związku z art. 6 ust. 2, pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjąć Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Szczawin Kościelny.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Roman Wojciechowski

Załącznik do uchwały Nr. XXVIII/155/21
Rady Gminy Szczawin Kościelny
z dnia 10 lutego 2021 roku

Spis treści

I.	Wprowadzenie	3
II.	Podstawy prawne.....	3
III.	Charakterystyk zjawiska przemocy w rodzinie.....	4
IV.	Zadania służb powołanych do realizacji Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	5
V.	Diagnozowanie zjawiska przemocy w Gminie Szczawin Kościelny.....	8
VI.	Założenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Szczawin Kościelny	10
VII.	System przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Szczawin Kościelny.....	10
VIII.	Źródła finansowania.....	14
IX.	Monitorowanie	14
X.	Podsumowanie	14

I. WPROWADZENIE

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym jego osobowość, poglądy, system wartości. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. Kiedy następuje zakłócenie podstawowych relacji, rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych funkcji i zadań, role w rodzinie ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa jest zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Wśród wielu zatrważających zjawisk obserwujemy, że przemoc staje się towarem sprzedawanym w licznych programach telewizyjnych, główną atrakcją filmów czy gier komputerowych. Ma swojego „odbiorcę” wśród niemal wszystkich grup wiekowych. Przemoc stała się rodzajem rozrywki, zabawy. Obecnie obserwujemy zjawisko swoistego rozkwitu, eskalacji przemocy, a jednocześnie wzrastającego zainteresowania. Przemocą domową zajmuje się szereg dyscyplin naukowych, takich jak: psychologia, pedagogika, prawo, socjologia, polityka społeczna itp. Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Pomimo tego, iż przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to zdaniem specjalistów - rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga on podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na kilka lat programu przeciwdziałania.

II. PODSTAWY PRAWNE

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych przez następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity z dnia 9 stycznia 2020 r. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 i 956);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.);
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 Nr 209 poz. 1245);
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359.),
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2020 r. poz. 1517),
7. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30, z późn. zm.)

8. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 i 1578.)
9. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.),
10. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360, z późn. zm.),
11. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r. poz. 2277 oraz 2020 r. poz. 1492),
12. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019 r. poz. 852, z późn. zm.).

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych

Priorytetem w programie są działania ukierunkowane na zmniejszenie liczby osób dotkniętych problemem alkoholowym i problemem narkomanii, a w szczególności minimalizowanie skutków powodujących zaburzenia życia rodzinnego i dużego rozmiaru szkód zdrowotnych i rozwojowych nimi spowodowanych.

III. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Według definicji zawartej w art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc to: „Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członek rodziny - osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88 poz. 553 z późn. zm.), a także inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem niestety często występującym. Najczęściej dotyka ona najsłabszych, którzy nie potrafią sami się obronić, przede wszystkim kobiety i dzieci. Przemoc ta jest tym bardziej dotkliwa, ponieważ pochodzi od osób najbliższych, które powinny

obdarowywać miłością i gwarantować poczucie bezpieczeństwa. Zjawisko przemocy w rodzinie odkrywa wiele mitów i fałszywych przeświadczeń. Z jednej strony przeszkadzają one w pomaganiu ofiarom przemocy, z drugiej, służą usprawiedliwianiu sprawców. Część błędnych przekonań powoduje, iż ofiary przemocy, uważają, że nie można temu zapobiec, że nie mają na to wpływu. Wbrew powszechnemu mniemaniu przemoc występuje we wszystkich środowiskach rodzinnych. Zdaniem socjologów kulturowo uwarunkowanym źródłem konfliktów rodzinnych jest współczesny model rodziny, który izoluje ją od otoczenia. Sprawia, że rodzina boryka się sama ze swymi problemami, bez wsparcia z zewnątrz. Rodzina w swojej naturze zawiera wiele czynników konfliktogennych. Wynika to ze skupienia różnych płci, temperamentów, osobowości, potrzeb zainteresowań czy doświadczeń jednostek w rodzinie.

Istnieje wiele określeń zjawiska przemocy. Przemocą domową na gruncie psychologii (według J. Merlibrudę) określa się: „każde działanie lub rażące zaniedbanie dokonane przez jednego z członków rodziny przeciwko pozostałym, wykorzystujące istniejącą lub stworzoną przez okoliczności przewagę siły lub władzy i powodujące u ich ofiar szkody lub cierpienia, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie fizyczne bądź psychiczne”. Określenie to obejmuje zarówno małżonków, partnerów, dzieci, rodzeństwo, rodziców i starszych członków rodziny. Grupą krzywdzoną są osoby słabsze i starsze. Jest to szczególnie widoczne, gdy zmienia się proporcja kondycji między nimi a agresorem na ich niekorzyść.

Przemoc domowa:

- jest intencjonalna, tzn. jest zamierzonym działaniem człowieka lub zaniechaniem działania i ma na celu kontrolę nad ofiarą;
- narusza prawa i dobra osobiste ofiary - sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa człowieka: prawo do nietykliwości fizycznej, godności, szacunku;
- powoduje cierpienie i ból - sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na szkody osłabiając jej zdolność do samoobrony.

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczną, obejmującą działania bezpośrednie, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięściami, bicie przedmiotami, parzenie, polewanie żrącymi substancjami, używanie broni, ograniczanie dostępu do pożywienia, nieudzielanie koniecznej pomocy.

2. Przemoc psychiczną, która jest bezpośrednim działaniem krzywdzącym, wykorzystującym mechanizm procesów psychologicznych: poniżanie, naśmiewanie się z poglądów, pochodzenia, religii, stała krytyka, wmawianie chorób psychicznych, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wymuszanie i domaganie się posłuszeństwa, upokarzanie, zawstydzanie, szantażowanie, stosowanie gróźb.

3. Przemoc seksualną, działającą w obszarze zachowań seksualnych, naruszającą intymność pożycia: sadystyczne formy współżycia seksualnego, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, krytyka zachowań seksualnych.

4. Przemoc ekonomiczną, dotyczącą warunków materialnych, która opiera się na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy: niezaspakajanie materialnych potrzeb rodziny, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zawodowej, zmuszanie do pracy bez wynagrodzenia.

IV. ZADANIA SŁUŻB POWOŁANYCH DO REALIZACJI USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY W RODZINIE

Podmioty wymienione w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wskazane do realizowania działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty” to:

1. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Policja,
4. Publiczne i niepubliczne placówki ochrony zdrowia,
5. Placówki oświatowo-wychowawcze.

Każda z wymienionych instytucji w ramach swoich kompetencji zobowiązana jest do podejmowania działań zmierzających do udzielenia wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie.

W ramach procedury „Niebieskiej Karty” pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej podejmuje następujące działania:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- 2) udziela kompleksowych informacji o:
 - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
 - b) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 4) zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całonocnej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 5) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W ramach procedury funkcjonariusz Policji podejmuje następujące działania:

- 1) udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy;
- 2) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
- 4) przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje

przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;

5) przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;

6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą.

W ramach procedury przedstawiciel ochrony zdrowia każdorazowo udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie. Jeżeli stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, wymaga przewiezienia jej do podmiotu leczniczego, formularz "Niebieska Karta - A" wypełnia przedstawiciel podmiotu leczniczego, do którego osoba ta została przewieziona. Przedstawicielem ochrony zdrowia uprawnionym do działań jest osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna i ratownik medyczny.

W ramach procedury przedstawiciel oświaty: podejmuje następujące działania:

1) podejmuje działania, o których mowa w § 11 pkt 2 lit. a i c oraz pkt 3 i 5 Rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”;

2) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności wobec dzieci;

3) udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Współdziałanie lokalnych podmiotów w w/w przeciwdziałaniu przemocy realizowane jest poprzez powołanie zespołu interdyscyplinarnego, którego celem jest jak najszybsze podejmowanie interwencji, które będą miały na celu zapewnienie potrzeby bezpieczeństwa oraz zatrzymanie przemocy w rodzinie, a także opracowanie i realizacja działań w oparciu o potrzeby danej jednostki. Skład zespołu interdyscyplinarnego został określony Zarządzeniem Nr 75/2019 Wójta Gminy Szczawin Kościelny z dnia 30.08.2019 r, na mocy którego działa Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wskazując w nim w szczególności imienny skład jego członków.

Zadania Zespołu:

- Kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- Przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- Wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy oraz opracowanie adekwatnej strategii postępowania,
- Poradnictwo prawne,
- Systematyczny kontakt w rodzinach dotkniętych zjawiskiem przemocy, a jeżeli zajdzie potrzeba udzielenie natychmiastowej pomocy,
- Nawiązanie kontaktu i współpracy z instytucjami udzielanej pomocy rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy,

- Działanie i zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”,
- Kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczawinie Kościelnym pod kątem związku między nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy,
- Występowanie do prokuratury z zawiadomieniami zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

V. DIAGNOZOWANIE ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE SZCZAWIN KOŚCIELNY

Według stanu na 31 grudnia 2020 r liczba ludności Gminy Szczawin Kościelny wynosiła 4.881 osób, w tym 50,2 % stanowiły kobiety 2.451, a 49,8% mężczyźni 2430 osób. Gęstość zaludnienia wynosi 38 osób/km²

Liczba osób zameldowanych w poszczególnych miejscowościach z terenu gminy Szczawin Kościelny na dzień 31.12.2020 roku:

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców	Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców
1	Adamów	145	32	Przychód	72
2	Andrzejów	4	33	Reszki	102
3	Annopol	95	34	Sewerynów	49
4	Białka	66	35	Słup	138
5	Budki Suserskie	41	36	Smolenta	87
6	Budy Kaleńskie	143	37	Staw	96
7	Chorążek	63	38	Stefanów	32
8	Dobrów	109	39	Suserz	198
9	Gołas	66	40	Swoboda	96
10	Gorzewo Kolonia	115	41	Szczawin Borowy Kol.	76
11	Helenów I	76	42	Szczawin Borowy Wieś	73
12	Helenów II	120	43	Szczawinek	207
13	Helenów Słupski	155	44	Szczawin Kościelny	578
14	Helenów Trębski	92	45	Teodorów	23
15	Holendry	37	46	Trębki	147
16	Janki	69	47	Tuliska	37
17	Jesionka	42	48	Waliszew	158
18	Józefków	47	49	Witoldów	72
19	Kaleń	193	50	Wola Trębska	203
20	Kamieniec	83	51	Wola Parcel	8
21	Krzymów	51			
22	Kunki	110			
23	Kaźmierków	32			
24	Lubieniek	12			
25	Łuszczanów	140			
26	Mellerów	37			
27	Misiadla	20			
28	Modrzew	40			

29	Mościska	42		
30	Osowia	91		
31	Pieryszew	93	Razem	4881

Z analizy danych statystycznych wynika, że w przeważającej większości osobami narażonymi na doznawanie przemocy są kobiety, natomiast mężczyźni wskazani są jako osoby podejrzane o stosowanie przemocy domowej. W roku 2019 odnotowano 8 przypadków wszczęcia procedury NK, natomiast w roku 2020 były 4 wszczęte procedury NK. Przemoc to najczęściej spotykana forma agresji interpersonalnej. Wciąż jednak jest to zjawisko trudne do oszacowania. Osoby doznające przemocy najczęściej ukrywają fakt bicia i wykorzystywania przed otoczeniem, rzadko również decydują się na fachową pomoc którejś z zajmujących się tym problemem instytucji.

Tabela 3. Liczba przypadków przemocy w rodzinie na terenie gminy Szczawin Kościelny na podstawie procedury NK – A

		ROK 2019	ROK 2020
Liczba sprawców			
w tym	Kobiety	1	0
	Mężczyźni	12	6
Liczba ofiar			
w tym	Kobiety	12	6
	Mężczyźni	3	1
	Dzieci	0	0

Na przestrzeni lat 2019-2020 w gminie Szczawin Kościelny zauważalne jest obniżenie ujawniania przypadków przemocy w rodzinie. Otwarcie się na problem przemocy, jak również fakt rosnącego zainteresowania zjawiskiem przemocy, o którym szeroko dyskutują media, ułatwia tym osobom podjęcie działań zmierzającym do poprawy własnej sytuacji. Osoby doznające przemocy coraz chętniej korzystają z uczestnictwa w grupach wsparcia, poradnictwa psychologicznego i prawnego. Odnotowane przypadki przemocy domowej wykazały ścisłą zależność z problemem nadużywania alkoholu. Problemem tym na terenie gminy Szczawin Kościelny zajmuje się Gminna Komisja Do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczawinie Kościelny.

Złożoność i stopień skomplikowania formalnych jak i emocjonalnych relacji rodzinnych sprawia też, że instytucje nie są często w stanie wniknąć w dotkniętą problemem rodzinę i skutecznie interweniować w przypadku kryzysu. Incydenty przemocy wewnątrzrodzinnej są dość łatwe do ukrycia w początkowej fazie występowania. Trzeba podkreślić, iż przemoc nie jest rozwiązaniem konfliktów rodzinnych i bezpośrednia reakcja na nią, jak również długotrwałe jej skutki przyczyniają się do wewnętrznego rozbicia rodziny. Z tego powodu ważne jest by osoba doznająca przemocy w miarę możliwości jak najszybciej uzyskała dostęp do profesjonalnego wsparcia psychologicznego. Coraz częściej reakcję na przemoc analizuje się w kategoriach urazu psychicznego, który czyni jednostkę bezsilną, rodzi się strach i poczucie zagrożenia.

Wyodrębniono trzy typy zaburzeń powstałych w wyniku działania urazu:

- zaburzenia pourazowe - czyli odtwarzanie urazu w postaci natrętnych wspomnień - pojawiają się w okresie do sześciu miesięcy od zakończenia działania agresora pod postacią: odrętwienia

uczuciowego, izolowania się od ludzi, „wybuchu” strachu, paniki, agresji, trudności z koncentracją, często wiąże się z tym lęk, depresja,

- zaburzenia adaptacyjne - występują, gdy doświadczenie miało charakter psychospołeczny
- pojawiają się w okresie jednego miesiąca od zdarzenia, ich objawy to: lęk, depresja, poczucie niemożności opanowania sytuacji, ograniczona zdolność pokonywania codziennych trudności,
- zaburzenia dysocjacyjne - rozpoznawane, gdy po przeprowadzeniu badań medycznych nie stwierdza się przyczyn organicznych
- zaburzenia te można określić, jako przekształcenie się nierozwiązanych problemów w objaw fizyczny.

Trudna do zrozumienia niemożność uwolnienia się od przemocy, a także utrzymujące się czasem wiele lat trudności w funkcjonowaniu i lęk, mimo odseparowania się od sprawcy i braku realnego zagrożenia to charakterystyka sytuacji psychologicznej ofiar przemocy w rodzinie. Wspominając o osobach doznających przemocy nie można zapomnieć o osobach stosujących przemoc, dla nich również przewidziana jest pomoc psychologiczna w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych jak również działań terapeutycznych. Wsparcie to polega między innymi na:

- powstrzymaniu osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy;
- rozwijaniu umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez używania przemocy;
- uznaniu przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- zdobyciu i poszerzeniu wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie;
- zdobyciu umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy;
- uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

VI. ZAŁOŻENIA GMINNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE SZCZAWIN KOŚCIELNY

Adresaci programu:

Odbiorcami programu są rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Szczawin Kościelny, przeżywające trudności związane z występowaniem przemocy domowej.

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła osoba doznająca przemocy.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Ofiara przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.

VII. SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE SZCZAWIN KOŚCIELNY

Art. 6. ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie brzmi:

1. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w

przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2018r. poz. 1508 z późn. zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2019r. poz. 2277), chyba, że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

2. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych;

W celu realizacji zadań określonych w art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Gminie Szczawin Kościelny uruchamia się system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na:

- 1) pracy Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 2) pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy;
- 3) pomocy prawnej, medycznej i socjalnej dla osób doznających przemocy;
- 4) pomocy psychologicznej dla osób stosujących przemoc - skierowanie na program korekcyjno - edukacyjny;
- 5) ścisłej współpracy z różnymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zasoby instytucjonalne Gminy Szczawin Kościelny świadczące pomoc osobom doznającym przemocy: - Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; - Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczawinie Kościelnym; - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczawinie Kościelnym; - Komenda Powiatowa Policji w Gostyninie; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie; - Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego w Gostyninie; - Prokuratura Okręgowa w Gostyninie; - Zespół Placówek Oświatowych w Szczawinie Kościelnym i Szkoła Podstawowa w Trębkach wraz z placówkami oświatowowychowawczymi (Przedszkola, Szkoły Podstawowe, Świetlice); - Zespół Opieki Zdrowotnej w Szczawinie Kościelnym; - Kościoły Parafialne.

Role i zadania poszczególnych partnerów programu działających na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy zostają omówione na wspólnym spotkaniu w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szczawinie Kościelnym, a działania te mają na celu:

- zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie;
- zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy (psychologicznej, prawnej, terapeutycznej, socjalnej) dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- zwiększenie skuteczności i powstrzymanie sprawców przemocy od zachowań agresywnych i społecznie nie akceptowalnych;
- zmianę postaw społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie,
- wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie,
- spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.

Pomaganie rodzinom, w których dochodzi do przemocy jest procesem, który został podzielony na następujące etapy:

1. Rozpoznanie przemocy w rodzinie - wszelkie zaobserwowane jej przejawy bądź podejrzenie przejawów wymagają indywidualnego rozpatrzenia po to, aby podejmowane działania przyniosły pozytywne rezultaty, a nie pogorszyły sytuacji.
2. Diagnoza wstępna - zorientowanie się czy i jakie bezpośrednio niebezpieczeństwo zagraża ofiarom, czy potrzebna jest natychmiastowa izolacja, kto może i powinien zareagować.
3. Interwencja - działanie w celu zatrzymania przemocy podejmowane nie tylko przez policję, ale także inne instytucje.
4. Diagnoza szczegółowa - dokładne rozpoznanie sytuacji rodziny, jej potrzeb, rozmiarów i przyczyn przemocy, a także deficytów i zasobów.
5. Opracowanie planu pomocy - plan powinien uwzględniać wszelkie działania, które mogą wpłynąć na zmianę funkcjonowania rodziny, a więc oprócz pomocy i wspierania ofiar, na trwałą zmianę zachowania sprawcy przemocy i jego postawę wobec ofiar - jest on planowany z zainteresowanymi osobami i akceptowany przez nie.
6. Realizacja planu pomocy - przy wychodzeniu z sytuacji przemocy, trwającej nieraz wiele lat, niezbędne jest zaplanowanie kolejnych kroków na miarę coraz większych możliwości ofiary, przechodząc do coraz trudniejszych zadań, aby wzrastała wiara w możliwość uporania się z problemem.
7. Korekta planu pomocy - śledzenie na bieżąco realizacji planu i wprowadzenie w razie potrzeby zmian prowadzących do bardziej skutecznego działania.

Procedura uruchomienia „Niebieskiej Karty”:

Każda osoba poszkodowana ma prawo do pomocy w tym spisania "Niebieskiej Karty" w sytuacji gdy jest dotknięta przemocą.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą nie wymaga jej zgody.

„Niebieska Karta” jest formularzem opisującym sytuację, w których dochodzi do przemocy w rodzinie, a także działania podejmowane na rzecz osoby poszkodowanej. Wszczęcie procedury "Niebieskiej Karty" następuje w przypadku powzięcia, w toku prowadzenia czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Niebieska Karta może być wypełniona przez:

- funkcjonariusza policji;
- pracownika socjalnego;
- lekarza, pielęgniarkę, położną, ratownika medycznego;
- pedagoga, wychowawcę;
- członka gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Po wypełnieniu, "Niebieska Karta" jest przekazywana do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z siedzibą w Szczawinie Kościelnym. Przewodniczący powołuje grupę roboczą w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie.

Wszczynając procedurę "Niebieskiej Karty" podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa każdej osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

Działania ukierunkowane na zniwelowanie przemocy na terenie Gminy Szczawin Kościelny:

1. Przeprowadzanie specjalistycznych szkoleń dla: pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, dzielnicowych

- w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej (jak udzielać wsparcia, w jaki sposób kierować ofiarę przemocy do różnych instytucji, wzmacnianie konsekwentnych zachowań i postaw).
2. Systematyczna edukacja społeczności Gminy Szczawin Kościelny, która ma przede wszystkim na celu odkłamanie mitów i stereotypów utrudniających pomaganiu, a także pokazywanie możliwości udzielenia pomocy i pozytywnych przykładów wyjścia z sytuacji przemocy (rozpropagowywanie ulotek, zamieszczanie w lokalnej prasie i gablotach stałych informacji, gdzie można szukać pomocy, itp.)
 3. Powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w składzie:
 - przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczawinie Kościelnym;
 - przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczawinie Kościelnym;
 - przedstawiciel Policji;
 - przedstawiciel oświaty;
 - przedstawiciel ochrony zdrowia;
 - przedstawiciel organizacji pozarządowej - przedstawiciel kuratora sądowego,
 4. Funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i powoływanych przez niego grup roboczych z następującym zakresem działań:
 - przyjmowanie wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
 - tworzenie własnych dokumentów potwierdzających występowanie przemocy domowej, takich jak: notatki urzędowe wynikające z obserwacji, rozmów, protokołów z rozmów z ofiarami przemocy domowej i członkami ich rodzin,
 - prowadzenie rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie - zgodnie z zapisami procedury „Niebieskiej Karty” ,
 - prowadzenie punktu informacyjnego przy Ośrodku Zdrowia w Szczawinie Kościelnym mającego na celu: udzielanie wsparcia ofiarom, kierowanie ofiar przemocy domowej do specjalistów, kierowanie i motywowanie do udziału ofiary w Grupie Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
 - występowanie z wnioskami do Prokuratury o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie o znęcanie się nad rodziną,
 - w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej,
 - występowanie do Komendy Powiatowej Policji w Gostyninie z wnioskiem o podjęcie działań interwencyjnych przez dzielnicowego lub o podjęcie innych działań prewencyjnych, w sprawach, gdzie ujawniono zagrożenie przemocą w rodzinie,
 - motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w kompleksowym programie korekcyjnym dla sprawców przemocy domowej organizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie,
 - inicjowanie podejmowania natychmiastowych interwencji powstrzymujących przemoc,
 - monitorowanie prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - prowadzenie całości dokumentacji w sprawach przemocy domowej,
 - występowanie w charakterze świadka w sprawach o przestępstwo z art. 207 kk., tj. o znęcanie się nad rodziną, w postępowaniu przygotowawczym i postępowaniu karnym przed sądem.

5. Tworzenie Grup Roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach, w składzie w zależności od problematyki danej rodziny. W skład takich grup mogą wchodzić przedstawiciele Komendy Powiatowej Policji, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Oświaty, przedstawiciel Sądu (kurator), ochrony zdrowia lub przedstawiciele innych podmiotów w zależności od potrzeb.
6. Psychologiczna pomoc ofiarom przemocy w Grupie Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
7. Współpraca z instytucjami prowadzącymi Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w celu ustalenia precyzyjnych zasad umieszczania tam osób.
8. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie w zakresie kierowania osób do Ośrodków Interwencji Kryzysowej, specjalistycznych ośrodków wsparcia oraz kierowania sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjnoedukacyjnych.
9. Pomoc psychologiczna dla dzieci, które są ofiarami przemocy w rodzinie za pośrednictwem Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Gostyninie.
10. Wszelkie inne działania mogące przyczynić się do powstrzymania przemocy w rodzinie, a nieujęte w niniejszym programie.

VIII. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Głównym źródłem finansowania zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie mogą być środki pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek podejmowania zadań służących ochronie przed przemocą, w oparciu o środki uzyskane z zezwoleń na sprzedaż alkoholu. Również program finansowany będzie ze środków własnych Gminy oraz ze środków umieszczonych w budżecie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

IX. MONITOROWANIE

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o współpracę podmiotów biorących udział w realizacji Programu oraz w oparciu o działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie Gminy Szczawin Kościelny.

X. PODSUMOWANIE

Przemoc w rodzinie jest głównym problemem przestrzegania praw człowieka. Jest zjawiskiem, którego zasięg jest znacznie większy, niż odnotowują to przeprowadzane badania i statystyki. Najczęstszymi powodami kłótni w polskich rodzinach jest brak pieniędzy, bezrobocie, nadużywanie alkoholu, nie wypełnianie obowiązków domowych, trudności wychowawcze, złe

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Roman Wojciechowski